

Nermin IBRIĆ, prof., kustos-historičar

JU Muzej istočne Bosne Tuzla

PRIKAZ AKTIVNOSTI HISTORIJSKOG ODJELJENJA MUZEJA ISTOČNE BOSNE KROZ IZLOŽBE 1947-2017.

Apstrakt: *Muzej u Tuzli osnovan je 1947. godine kao Muzej narodnooslobodilačke borbe. Aktivnost Muzeja odvijala se na užem i širem području Tuzle, a obrađivala je period revolucije od 1941. do 1945. godine. Godine 1950. Muzej je proglašen zavičajnim, nakon čega se djelatnost Muzeja proširuje na prikupljanje materijala, ne samo iz perioda narodne revolucije već i na oblasti arheologije i etnologije. Muzej 1962. godine odlukom Skupštine sreza Tuzla i uz njeno finansiranje, nastavlja sa radom kao Muzej istočne Bosne u Tuzli. Historijsko odjeljenje Muzeja istočne Bosne Tuzla prikuplja, istražuje, čuva, i prezentuje historijski materijal. Taj materijal je podijeljen prema periodima: osmansko doba, austrougarski period, period između dva svjetska rata, radnički pokret, drugi svjetski rat – period narodnooslobodilačke borbe, socijalistička izgradnja, period od 1992. godine – Odbrambeno – oslobodilački rat 1992-1995. godine. U evidenciji historijskog odjeljenja evidentirano je ukupno 9764 eksponata. Pored trodimenzionalnog materijala (oružje, oruđe, uniforme, ordeni i drugi predmeti), odjeljenje posjeduje veliki broj fotografija, historijskih karata i dokumenata. Jedna od glavnih aktivnosti historijskog odjeljenja Muzeja istočne Bosne Tuzla je organizovanje izložbi.*

Ključne riječi: *Muzej istočne Bosne, Tuzla, historijsko odjeljenje, izložbe.*

UVOD

Muzej u Tuzli osnovan je 1947. godine kao Muzej narodnooslobodilačke borbe (u daljem tekstu Muzej). Aktivnost Muzeja odvijala se na užem i širem području Tuzle, a obrađivala je period revolucije od 1941. do 1945. godine.

1950. god. Muzej je proglašen zavičajnim. Nakon toga djelatnost Muzeja se proširuje na prikupljanje materijala, ne samo iz perioda narodne revolucije već i na oblasti arheologije i etnologije. Međutim, od samog osnivanja Muzej počinje da se suočava sa raznim problemima. Prvi problem bio je nedostatak kadra, a drugi problem je bio materijalne prirode, tj. nedostatak prostora. Zbog ozbiljnosti problema, Muzej je 1951. god. morao prestati sa radom i ponovo je otvoren 1953. godine.

Muzej 1962. god. odlukom Skupštine sreza Tuzla i uz njeno finansiranje, nastavlja sa radom kao Muzej istočne Bosne u Tuzli. Pored toga što mijenja naziv, Muzej proširuje i svoju djelatnost na istraživanje i prikupljanje materijalne građe iz oblasti arheologije, etnologije, historije, umjetnosti i privrede na području Sreza Tuzla i Tuzlanske regije. Zbog toga Muzej postaje regionalni muzej kompleksnog tipa i obavlja muzejsku djelatnost na području cijele sjeveroistočne Bosne, obuhvatajući 19 opština.

Od samog osnivanja Muzej je nastojao da materijal, iz svojih pojedinih i već bogatih zbirki, učini dostupnim građanima, a naročito mladima. Tako je, počev od osnivanja, muzejski materijal povremeno i parcijalno više puta izlagan. Bez obzira na sve poteškoće sa kojima se Muzej suočavao, izvršena je revizija cjelokupnog muzejskog materijala. Aktivnosti su uglavnom bile vezane za inventarisanje i klasifikaciju materijala, kao i rad na kartotekama. Izrađene su i kartice za historijsko odjeljenje kojima je dat pregled dokumenata koji se odnose na ovo područje. Na osnovu literature, izrađen je i pregled dokumenata koji se odnose na ovu regiju, a bili su smješteni u institutima i drugim odgovarajućim ustanovama u Sarajevu i Zagrebu. Tada su prikupljeni i podaci o spomenicima i događajima iz NOR-a za trinaest opština ovoga područja.

Muzej je u toku 1968. i 1969. god. počeo raditi na konzervaciji muzejskog materijala. Konzervaciju su obavljali stručnjaci centralnih muzeja i to: Narodnog muzeja - Beograd, Zemaljskog muzeja - Sarajevo, Muzeja revolucije - Beograd i Arhiva Jugoslavije - Beograd. Tada je konzervisan veliki broj dokumenata iz historijskog odjeljenja, 455 lista dokumenata koji se odnose na radnički pokret i NOB, kao i izvjestan broj trodimenzionalnih objekata. U toku 1970. god. izvršena je konzervacija i preostalog dijela materijala historijskog odjeljenja.

Od 1947. god., tj. od svog osnivanja pa do sad, Muzej istočne Bosne konstantno radi u otežanim ili neadekvatnim uslovima - nikada nije imao vlastiti objekat i do sada je preseljavan 19 puta. Trenutno su eksponati smješteni na dvije lokacije u gradu u dva različita objekta.

Historijsko odjeljenje Muzeja istočne Bosne Tuzla prikuplja, istražuje, čuva i prezentuje historijski materijal. Taj materijal je podijeljen prema periodima:

- Osmansko doba
- Austrougarski period
- Period između dva svjetska rata - Radnički pokret
- Drugi svjetski rat - Period narodnooslobodilačke borbe
- Socijalistička izgradnja
- Period od 1992. godine, Odborbeno-oslobodilački rat 1992-1995. godine

U evidenciji historijskog odjeljenja evidentirano je ukupno 9764 eksponata. Pored trodimenzionalnog materijala (oružje, oruđe, uniforme, ordeni i drugi predmeti), odjeljenje posjeduje veliki broj fotografija, historijskih karata i dokumenata.

Historijska istraživanja odnose se uglavnom na prikupljanje podataka, predmeta i dokumenata, ali i snimanje i evidentiranje spomenika koji se nalaze na prostoru sjeveroistočne Bosne. Jedna od glavnih aktivnosti historijskog odjeljenja Muzeja istočne Bosne Tuzla je organizovanje izložbi.

IZLOŽBE

Od osnivanja Muzeja do danas, historijsko odjeljenje je organizovalo oko 50 izložbi. Prva izložba je postavljena 1950. god. na temu NOB-a na području sjeveroistočne Bosne, a druga 1959. god. na temu "Ustanak i NOB u Birču" u Šekovićima.

U selu Vukosavci je 1960. god. organizovana izložba koja se odnosila na pogibiju članova Štaba Prvog majevičkog odreda u četničkoj zasjedi, 20. februara 1942. god.

U Tuzli je 1963. god. organizovana stalna postavka koja se odnosila na kulturnu prošlost grada Tuzle. Postavka je bila smještena u tuzlanskom parku u zgradi zvanoj "Barutana".

Muzej 27. juna 1967. god. organizuje stalnu izložbu iz svih oblasti, pa i iz oblasti historije. Ova izložba je u periodu 1967-1970. god. više puta dopunjavana i preuređivana.

Uz stručnu pomoć kustosa Muzeja JNA - Beograd, 1968. god. Muzej istočne Bosne je postavio izložbu na temu "Husiniani u buni i revoluciji" u Domu kulture Husino. Ovu izložbu finansirao je Odbor za proslavu 20. godišnjice oslobođenja grada Tuzle.

Muzej je 1969. god. uzeo učešće u postavljanju izložbe posvećene 50. godišnjici rada SKJ koja je organizovana u Tuzli. U periodu 1969-1970. godine organizovane su i pokretne izložbe i to :

- Izložba "Istočna Bosna u NOR-u" bila je postavljena u Loparama, Brčkom, Bijeljini, Zvorniku, Kalesiji i Banovićima, Izložba "Radnički pokret i NOR u Tuzlanskom bazenu" koja je bila postavljena u Lukavcu, Čeliću, Živicama, kao i u pojedinim radnim organizacijama u Tuzli.

- 1970. god., historijsko odjeljenje Muzeja istočne Bosne Tuzla pripremiло je i postavilo tematsku izložbu "Partizanska štampa u istočnoj Bosni".

- 1971. god. postavljena je pokretna izložba "Pripreme i ustanak naroda istočne Bosne 1941. godine". Izložba je bila postavljena u pogonima rudnika " Kreka – Banovići", zatim u Rudniku soli, fabrikama " Siporeks" i "Aida" u Tuzli, zatim u fabrici "Fortuna" i preduzeću "Partizan" u Gračanici, Brčkom, Brezovom Polju i Husinu. Procjenjuje se da je ovu izložbu posjetilo i pogledalo oko 15 000 posjetilaca.

- Tokom 1973. god. Muzej ostaje bez izložbenih prostorija jer je preseljen u novu zgradu stambenog karaktera. Na taj način Muzej je bio prinuđen da u narednom periodu organizuje tematske i pokretne izložbe.

Nakon pomenutih izložbi pa sve do 1982. godine, historijsko odjeljenje Muzeja istočne Bosne organizovalo je više izložbi povodom obilježavanja značajnih jubileja na ovom području od kojih su neke gostovale u drugim gradovima tadašnje Jugoslavije.

Organizovane su sljedeće izložbe:

- "Žena-borac, graditelj" (gostovala je u Beogradu, Paraćinu i Užicu)
- "Tito-Partija-Revolucija"
- "Prvo i drugo oslobođenje Tuzle"
- "60 godina Partije, SKOJ-a i revolucionarnih sindikata"
- "Iz partizanskog albuma Drage Mažara"
- "Heroji mog zavičaja"
- "Generalni štrajk rudara Bosne i Hercegovine i Husinska buna 1920.",(gostovala u Muzeju revolucije u Sarajevu, a današnjem Historijskom muzeju Bosne i Hercegovine)
- "Birač u NOR-u" (dopuna izložbe)
- "Borbeni put Šeste proleterske istočno -bosanske brigade".

U razmjeni su u Muzeju dočekane sljedeće izložbe:

- "7 000 godina Beograda" - Muzej grada Beograda
- "Pioniri Bosne i Hercegovine u NOR-u" - Muzej revolucije iz Sarajeva
- "Tito u Bosni i Hercegovini" - Muzej revolucije iz Sarajeva.

Od 28. aprila do 28. maja 1983. god. u prostorijama Solarskog izložbenog paviljona u Tuzli bila je postavljena izložba na temu "Naš Tito". Autor izložbe bila je Milena Protić, kustos historičar. Izložba je bila posvećena 90-toj godišnjici rođenja Josipa Broza Tita. Na 22 panoa veličine 1x1 m, autorica je fotografijama i dokumentima ilustrovala period od Osme konferencije zagrebačke organizacije KPJ (1928) do Pete konferencije nesvrstanih u Kolombu 1976. godine. Za ovu izložbu odštampan je i katalog, a autor teksta u katalogu bila je autorica izložbe.

Sredinom 1983. god. Dom kulture u Vlasenici preuredio je jednu prostoriju sa namjerom da se ona pretvori u spomen sobu 19. Birčanske NOU brigade u povodu obilježavanja godišnjice formiranja te brigade. Za ovaj obiman posao angažovano je historijsko odjeljenje Muzeja istočne Bosne Tuzla. Autor izložbe bila je Marija Čubrilo koja je tada obavljala funkciju direktora Muzeja. Fotografijama, dokumentima, tekstom, legendama, oružjem i ličnim predmetima boraca, Marija Čubrilo prikazala je period od dizanja ustanka u Šekovićima 1941. do završnih borbi za oslobođenje zemlje u maju 1945. godine u Sloveniji, pri čemu je pratila borbeni put 19. Birčanske brigade od njenog osnivanja pa do kraja rata. Ovaj projekat je uspješno okončan u oktobru 1983. godine.

Povodom obilježavanja 40-te godišnjice oslobođenja Tuzle, Muzej istočne Bosne je 1. oktobra 1983. god., u novoadaptiranom izložbenom prostoru, postavio izložbu pod nazivom "40 dana slobode u ratu - 40 godina slobode u miru". Autor izložbe bila je Milena Protić, kustos historičar. Izložbom je na 77 panoa veličine 1x1 m, te u pet vitrina predstavljen period od juna 1943. do oktobra 1983. godine.

Fotografije, dokumenti, legende, tekstovi, oružje, štampa i lični predmeti boraca svjedočili su o događajima koji su se nizali jedan za drugim od bitke na Sutjesci preko oslobođenja Tuzle 2. oktobra 1943. god., života u oslobođenom gradu u tih 40 dana slobode, zatim velike ratne ofanzive koje su ostavile pustoš u istočnoj Bosni, konačnog oslobođenja Tuzle 17. septembra 1944. god., aktivnosti na obnovi razorenog grada do stvaranje novih organa vlasti i 40 godina razvoja grada Tuzle u socijalističkoj izgradnji.

Izložba je praćena katalogom autora Nikole Panjevića, tadašnjeg direktora Muzeja. Izložba je zatvorena sredinom 1984. godine.

Historijsko odjeljenje Muzeja istočne Bosne angažovano je da povodom obilježavanja 40-te godišnjice Oblasnog partijskog savjetovanja komunista istočne Bosne pripremi prigodnu izložbu.

U Domu omladine u Bijeljini 3. marta 1984. god. postavljena je izložba pod nazivom "Oblasno partijsko savjetovanje komunista istočne Bosne, Bijeljina

23.2-3.3.1944.”, kojom je prikazan rad učesnika Savjetovanja održanog u Vlasenici i Bijeljini februara 1944. godine.

Izložba je trajala samo dva dana, ali u neposrednom kontaktu sa savremenima Muzej je došao do dragocijenih podataka koji su bliže objasnili događaje vezane za rad Savjetovanja.

Autori izložbe bili su Nikola Panjević, profesor historije, Milena Protić, kustos historičar i mr. Azem Kožar, kustos historičar.

Organizacioni odbor 12. Međunarodne izložbe minerala u Tržiću, formiran u Tuzli, 2. i 3. aprila 1984. god., ponudio je Muzeju istočne Bosne da za ovu manifestaciju pripremi dvije izložbe: “Husinsku bunu” i “Tuzla u prošlosti i sadašnjosti”.

Domaćin 12. Međunarodne izložbe minerala, koja se tradicionalno održavala u Tržiću u SR Sloveniji, bila je SR Bosna i Hercegovina, a njen predstavnik grad Tuzla. Tuzla je posjetiocima, ove velike međunarodne izložbe, predstavila kratak historijat grada i posebno istakla Husinsku bunu. Stručnjacima arheološkog, etnološkog i historijskog odjeljenja Muzeja istočne Bosne Tuzla povjeren je zadatak da ukratko i jasno predstave prošlost grada Tuzle od neolita. Tako su nastale dvije izložbe: “Husinska buna” i “Tuzla u prošlosti i sadašnjosti”.

Izložba je otvorena 12. maja u OŠ u Tržiću i trajala je do 14. maja 1984. godine.

Zadružni savez BiH obilježio je 20. oktobra 1984. god., 80. godišnjicu od formiranja prve Seljačke zadruge SOJ u BiH. UPI - radna organizacija “Orašje” iz Orašja i Osnovna organizacija kooperanata “Zadruga” Tolisa, angažovali su Muzej istočne Bosne da izradi Spomen sobu zadrugarstva u Tolisi. Stručnjaci etnološkog i historijskog odjeljenja su za tu priliku pripremili i postavili izložbu pod nazivom: “Tradicionalno i savremeno zadrugarstvo na području srednje Posavine”.

Cilj izložbe je bio da se tekstom, dokumentima, fotografijama i predmetima prikaže razvoj zadrugarstva od tradicionalnih (porodičnih) do savremenih zadruga.

U maju 1984. god., Konferencija Radničkog sportskog društva “Sloboda” iz Tuzle angažovala je Muzej istočne Bosne da pripremi izložbu koja će na pristupačan način prikazati 65 godina rada i djelovanja ovog društva. U rad su bili uključeni stručnjaci historijskog odjeljenja Muzeja, Nikola Panjević, profesor historije - za period od osnivanja Društva do početka Drugog svjetskog rata, Dragan Dragić, kustos historičar - za period NOB-a i Milena Protić, kustos historičar - za poslijeratni period. Izložba je zatvorena 29. oktobra 1984. god. i

tom izložbom Muzej istočne Bosne u Tuzli je uspješno završio još jednu izložbenu sezonu.

Potrebno je napomenuti, da je određeni broj izložbi bio praćen i pedagoškim radom kustosa Muzeja. Često su o izložbenoj djelatnosti Muzeja istočne Bosne obavještavana i sredstva javnog informisanja.

U periodu od 1985. pa do 1991. god., historijsko odjeljenje Muzeja istočne Bosne Tuzla nije prestajalo sa organizacijom izložbi koje su bile u vezi sa obilježavanjem značajnih datuma ili posvećene istaknutim ličnostima.

Izložbe koje su organizovane u tom vremenskom periodu su:

- "Solarstvo u Tuzli od prahistorije do danas"
- "RKUD Mitar Trifunović Učo 1945-1985."
- "Budimo pravi narodni učitelji 1945-1985."
- "Isa Jovanović, 80 godina od rođenja"
- "Ustanak 1941. u tuzlanskoj oblasti"
- "Omladina sjeveroistočne Bosne na saveznim radnim akcijama 1946-1986."
- "Koncentracioni logor Jasenovac 1941-1945."
- "Borbeni put XVIII hrvatske brigade"
- "V kongres – odbrana nezavisnosti"
- "Iz bogate prošlosti tuzlanske gimnazije".

Izložba "Solarstvo u Tuzli od prahistorije do danas" organizovana je kao stalna postavka povodom obilježavanja 100-te godišnjice formiranja i rada Fabrike soli Tuzla, a bila je postavljena u novoadaptiranom prostoru u dijelu stare Solane.

U pripremi i organizovanju ove izložbe učestvovalo je više stručnjaka Muzeja istočne Bosne u Tuzli, a to su: Veljko Milić, kustos arheolog, mr. Salih Kulenović, viši kustos etnolog, Nikola Panjević, profesor historije, Dragan Dragić, kustos historičar, Milena Protić, kustos historičar. Izrađen je i bogat katalog za ovu izložbu, a autori kataloga bili su pomenuti autori izložbe.

Izložba je bila predstavljena na 85 panoa, 7 vitrina, 5 postamenata i 2 kompozicije, a bilo je izloženo preko 500 eksponata i na taj način prikazano tuzlansko solarstvo od najstarijih vremena do savremenog doba. Izložba je bila otvorena 17. septembra 1985. god., na dan Fabrike soli u Tuzli.

Izložba "RKUD Mitar Trifunović Učo 1945-1985." otvorena je 2. oktobra 1985. god. povodom 40 godina rada ovog Društva. Autori izložbe bili su Milena Protić, kustos historičar i Nikola Panjević, profesor historije, koji su sa 250 eksponata predstavili razvojni put i rad ovog Društva u toku 40 godina. Izložba je bila postavljena u tadašnjim prostorijama Muzeja.

“Budimo pravi narodni učitelji 1945-1985.” ime je izložbe koju su organizovali autori Milena Protić, kustos historičar i Dragan Dragić, kustos pripravnik. Izložba je bila posvećena polaznicima tečaja za učitelje koji je počeo sa radom 23. oktobra 1944. god. u OŠ Srpska Varoš, a kasnije OŠ Albin Herljević u Tuzli. Izložba je postavljena 1985. god., na 4 panoa i 2 vitrine u kojima su predstavljene fotografije učitelja koji su pohađali ovaj kurs, zahvalnice i drugi dokumenti.

Povodom obilježavanja 80-te godišnjice od rođenja istaknutog revolucionara i sekretara PK KPJ za BiH, u prostorijama Muzeja istočne Bosne postavljena je izložba “Isa Jovanović 1906-1986.”.

Izložba je realizovana u saradnji sa Muzejom revolucije naroda Vojvodine Novi Sad, a autor je bila Mira Radulović, kustos historičar.

Za 45-tu godišnjicu narodnog ustanka na ovom području 1941. god., Muzej istočne Bosne Tuzla organizovao je i postavio izložbu pod nazivom “Ustanak 1941. u tuzlanskoj oblasti”. Autor izložbe bio je Dragan Dragić, kustos historičar. Autor izložbe je dokumentima, fotografijom i trodimenzionalnim predmetima ukratko prikazao događaje vezane za ustanak 1941. godine. Izložba je otvorena na Dan borca 4. jula 1986. godine. Gostovala je u Milićima i Lukavcu, a u februaru 1990. godine i u Vukosavcima.

Povodom obilježavanja 40-te godišnjice omladinskih radnih akcija, Muzej je organizovao izložbu pod nazivom “Omladina sjeveroistočne Bosne na omladinskim radnim akcijama 1946-1986.”.

Izložba je organizovana u saradnji sa OK SSOBiH Tuzla, a autori izložbe bili su Milena Protić, kustos historičar i Dragan Dragić, kustos historičar. Izložba je bila otvorena za posjetioce 29. marta 1986. god. u tadašnjim prostorijama Muzeja.

Pod nazivom “Konzetracioni logor Jasenovac 1941-1945.”, organizovana je izložba autora Dragoja Lukića, Antona Miletića i Jovana Kosara, a u saradnji sa Spomen područjem Jasenovac. Izložba je bila postavljena u Domu JNA u Tuzli i bila je otvorena za posjete od 3. novembra 1986. godine. U okviru izložbe prikazan je i film *Krv i pepeo, Jasenovac*, a izložbu je posjetilo oko 20 000 ljudi.

Povodom manifestacije Tuzlansko kulturno ljeto '87. godine., i povodom obilježavanja 45-te godišnjice od formiranja Šeste proleterske NOU brigade, organizovana je izložba autora Dragana Dragića, kustosa historičara, pod nazivom “Šesta proleterska istočnobosanska NOU brigade”. Izložba je otvorena 3. augusta 1987. god. u prostorijama Muzeja istočne Bosne Tuzla, u Rudarskoj 72, te iste godine izložba je bila postavljena i u Domu JNA u Tuzli.

Povodom 50-te godišnjice dolaska Josipa Broza Tita na čelo partije organizovana je izložba u saradnji sa Opštinskim komitetom SK BiH Tuzla, Memorijalnim centrom Josip Broz Tito, Vojnim muzejom i Muzejom naroda Jugoslavije. Izložba je nosila naziv "Tito-Partija" i bila je izložena na više mjesta: SOUR Titovi rudnici uglja Kreka, SOUR KHK Boris Kidrič Lukavac, RO Rudnici soli i slani bunari Tuzla, RO Fabrika soli Tuzla, RO TE Tuzla i u Domu JNA Tuzla.

U okviru obilježavanja 40-te godišnjice od formiranja XVIII hrvatske istočnobosanske NOU brigade, u prostorijama Muzeja je organizovana izložba pod nazivom "Borbeni put XVIII hrvatske istočnobosanske NOU brigade". Autor izložbe bio je Dragan Dragić, kustos historičar, a izložbu je otvorio ratni komandant Brigade, general Slobodan Kezunović. Izložba je bila postavljena na 40 panoa na kojima je slikama i dokumentima prikazan ratni put ove brigade.

Povodom obilježavanja 40-te godišnjice održavanja V kongresa KPJ, Muzej istočne Bosne Tuzla postavio je izložbu pod nazivom "V kongres KPJ - odbrana nezavisnosti". Autori izložbe bili su Nikola Panjević, profesor historije i Milka Ćosić, kustos historičar. Izložba je otvorena 26. jula 1988. god., a 25. novembra iste godine izložba je postavljena i u Domu kulture u Gračanici.

"Iz bogate prošlosti tuzlanske gimnazije" bio je naziv izložbe autora Nikole Panjevića, višeg kustosa, i kustosa Dragana Dragića i Milke Ćosić. Izložba je organizovana povodom 90 godina postojanja i rada, te promocije imena Gimnazije u Gimnaziju Meša Selimović, kao i 100-te godišnjice od rođenja bivšeg đaka Gimnazije, a kasnije profesora i istaknutog književnika i publiciste, Radovana Jovanovića. Pripremu izložbe pomogle su i porodice nekadašnjih učenika Gimnazije, a kasnije profesora Radovana Jovanovića i Meše Selimovića, književnika. U organizaciji izložbe učestvovala je i Regionalni istorijski arhiv Tuzla. Izložba je otvorena 25. maja 1989. god. u prostorijama Gimnazije Meša Selimović.

U toku agresije na Bosnu i Hercegovinu, 1992-1995., zbog ratnih dejstava i svih nedaća koje je rat donio sa sobom, Muzej je organizovao samo jednu izložbu pod nazivom "Kulturna baština iz fundusa Muzeja istočne Bosne". To je bio zajednički projekat svih odjeljenja Muzeja uz saradnju sa Forumom građana Tuzla. Izložba je otvorena 28. septembra 1993. god. u holu Narodnog pozorišta u Tuzli.

Zajedničku izložbu "Tuzla kroz vijekove" Muzej je organizovao u saradnji sa Arhivom Tuzlanskog kantona. Historijsko odjeljenje Muzeja je učestvovalo u pripremi izložbe čiji je kustos, Halid Tubić, pripremio historijski prikaz Tuzle kroz vijekove.

Tokom 2003. god. obilježena je 60-ta godišnjica od prvog oslobođenja Tuzle 2. oktobra 1943. godine. Manifestacija je nosila naziv "Oktobarski dani antifašizma". U okviru te manifestacije, 7. oktobra 2003. god., u holu Bosanskog kulturnog centra u Tuzli otvorena je izložba pod nazivom "Tuzla u antifašizmu, antifašizam u Tuzli". Kustos Mirsad Bakalović bio je autor izložbe, a prisutnima se obratila i direktorica Muzeja istočne Bosne Tuzla, Vesna Isabegović. Izložba je kasnije premještena u izložbeni prostor Muzeja, a posjećivali su je učenici osnovnih i srednjih škola, te studenti historije sa Filozofskog fakulteta u Tuzli.

Povodom obilježavanja 60-te godišnjice izgradnje pruge Brčko-Banovići, historijsko odjeljenje Muzeja istočne Bosne i Udruženje "Josip Broz Tito" organizovali su izložbu koja je otvorena u aprilu 2006. godine. Autor izložbe bila je Nataša Perić, pripravnik kustos historičar.

"Srednjovjekovne župe na području sjeveroistočne Bosne" naziv je izložbe koju su organizovali historijsko i arheološko odjeljenje Muzeja u julu 2008. godine. U okviru ove izložbe, pored izloženih eksponata iz perioda Srednjeg vijeka, prikazane su i historijske prilike u Srednjovjekovnoj bosanskoj državi, s posebnim akcentom na srednjovjekovne župe na području sjeveroistočne Bosne. Autori izložbe bili su Mirsad Bakalović, kustos arheolog i Nataša Perić, kustos historičar.

U cilju obilježavanja 90 godina od izbijanja Husinske bune, te Dana rudara Bosne i Hercegovine, historijsko odjeljenje je zajedno sa Arhivom Tuzlanskog kantona pripremlilo dokumentarnu izložbu pod nazivom "Husinska buna 1920-2010.". Na ovoj izložbi, pomoću fotografija, dokumenata i novinskih članaka, predstavljeni su sudionici Husinske bune, štrajk rudara, kao i posljedice bune i štrajka. Jedan od autora izložbe bila je i Nataša Perić, kustos historičar. Izložba je otvorena u Međunarodnoj galeriji portreta Tuzla, 21. decembra 2010. godine.

U decembru 2012. god. navršilo se 65 godina postojanja i rada JU Muzej istočne Bosne Tuzla. Tom prilikom organizovana je zajednička izložba svih odjeljenja Muzeja pod nazivom "Muzej istočne Bosne 1947-2012.". Na izložbi su pomoću fotografija i novinskih članaka prikazane aktivnosti svih odjeljenja od osnivanja Muzeja.

Povodom 70-te godišnjice prvog oslobođenja Tuzle u Drugom svjetskom ratu, historijsko odjeljenje je pripremlilo izložbu pod nazivom "Slobodna Tuzla 1943-2013.". Na ovoj izložbi je fotografijama, dokumentima, novinskim člancima i trodimenzionalnim predmetima dat hronološki prikaz događaja u Tuzli u periodu 1941-1945. god. Autor izložbe bila je Nataša Perić, kustos historičar.

U toku 2014. god., historijsko odjeljenje Muzeja je povodom obilježavanja 17. septembra, važnog datuma za grad Tuzlu, dalo svoj doprinos organizujući izložbu “Slobodna Tuzla 1943-2013.” podsjećajući na drugo i konačno oslobođenje Tuzle u Drugom svjetskom ratu, 17. septembar 1944. god. Izložba je gostovala u Ateljeu “Ismet Mujezinović” u Tuzli.

Povodom obilježavanja 70-te godišnjice pobjede nad fašizmom, Grad Tuzla je organizovao Manifestaciju “Dani antifašizma 1945-1995-2015.”. Svoj doprinos ovoj manifestaciji dalo je i historijsko odjeljenje Muzeja sa izložbom predmeta i arhivskog materijala iz Zbirke Narodnooslobodilačke borbe 1941-1945. god, a autor izložbe bila je Nataša Perić, kustos historičar. U okviru te Manifestacije, historijsko odjeljenje Muzeja organizuje još jednu izložbu pod nazivom “Žene borci Tuzle u NOR-u 1941-1945.” Na ovoj izložbi predstavljene su fotografije žena Tuzle koje su direktno i indirektno učestvovala u Narodnooslobodilačkom ratu 1941-1945., kao i novinski članci koji svjedoče o njihovom učešću u NOR-u. Izložbu je otvorio Jasmin Imamović, gradonačelnik Tuzle. Autor izložbe bila je Nataša Perić, kustos historičar.

Izložba pod nazivom “Omladinska pruga Brčko-Banovići, simbol obnove i izgradnje zemlje 1946-2016.” organizovana je od strane historijskog odjeljenja Muzeja povodom jubileja tog događaja. Na izložbi su posjetioci kroz fotografije, dokumente i novinske članke mogli steći predstavu o jednoj od najvažnijih radnih akcija u bivšoj Jugoslaviji. Izložba je postavljena u Banovićima, a otvorio ju je 8. novembra 2016. god. premijer Vlade Tuzlanskog kantona, Bego Gutić. Nakon Banovića, izložba seli u Brčko gdje su od 11. novembra iste godine građani Brčko Distrikta mogli pogledati izložbu u Gradskoj upravi Grada Brčko. Autori izložbe bili su Goran Karišik, profesor historije i Nataša Perić, viši kustos.

Izložba pod nazivom “Titova posjeta Tuzli 1966-2016.” organizovana je u povodu 50-te godišnjice posjete Tuzli 1966. godine. Izložba je organizovana u okviru manifestacije povodom Dana državnosti Bosne i Hercegovine – Dana ZAVNOBiH-a, a otvorena je 24. novembra 2016. god. u Biološkoj zbirci u Tuzli. Izložbu je otvorio Jasmin Imamović, gradonačelnik Tuzle. Autori izložbe bili su Nataša Perić, viši kustos, i Goran Karišik, profesor historije.

Povodom obilježavanja 25. godina od formiranja Drugog korpusa Armije Republike Bosne i Hercegovine 29. septembra 1992. god., organizovana je Svečana akademija koja je održana u Bosanskom kulturnom centru u Tuzli, 29. septembra 2017. godine. U okviru te svečanosti, historijsko odjeljenje Muzeja je zajedno sa Drugim pješadijskim (rendžerskim) pukom Drugog korpusa, postavilo izložbu u prostorijama Muzeja istočne Bosne pod nazivom “Drugi korpus Armije Republike Bosne i Hercegovine”.

Izložba kroz fotografije, dokumente i trodimenzionalne predmete daje uvid u događaje koji su se desili i svjedoči o organizovanju bosanskohercegovačkog otpora agresiji na Bosnu i Hercegovinu u periodu 1992-1995.godine. Na fotografijama i kroz dokumente prikazana je transformacija dobrovoljačkih odreda Teritorijalne odbrane u jedinice Armije Bosne i Hercegovine, mape sa zonama odgovornosti divizija i brigada, amblemi jedinica koje su bile u sastavu Drugog korpusa ARBiH, njihovi ratni uspjesi i narodni heroji koje je Drugi korpus Armije BiH dao u toku agresije. Izložbu je otvorio Ministar za boračka pitanja u Vladi Tuzlanskog kantona, Fahrudin Skopljak. Pored oficira OS BiH, otvorenju izložbe prisustvovali su i predstavnici boračkih organizacija, kao i bivši komandanti brigada i jedinica iz sastava Drugog korpusa ARBiH. Izložbu je posjetio veliki broj učenika osnovnih i srednjih škola iz Tuzle i okoline.

Povodom Međunarodnog dana učitelja, historijsko odjeljenje Muzeja organizovalo je izložbu posvećenu Lazaru Manojloviću, istaknutom prosvjetnom radniku iz Tuzle i dobitniku brojnih priznanja od kojih su najznačajnija "Najbolji učitelj", jugoslovensko priznanje i nagrada, zatim nagrada Gradske vlade Padove-Italija, gdje je proglašen Pravednikom među narodima 5. oktobra 2008. godine.

ZAKLJUČAK

Muzej istočne Bosne Tuzla i njegovo historijsko odjeljenje, od samog početka davne 1947. godine pa do danas, mogu se pohvaliti veoma bogatim aktivnostima i velikim brojem izložbi. Prateći izložbe, možemo uočiti veliko nastojanje promocije antifašizma i svih pozitivnih tekovina NOR-a, zbog čega je Muzej prvobitno i osnovan, te tekovina socijalističke izgradnje i bogate historije radničkih pokreta. Također, Muzej je pružao i stručnu pomoć svim pojedincima i organizacijama koji su željeli javnosti predstaviti dio historije tuzlanske regije, i na osnovu brojnih primjera saradnje može se zaključiti da je u tome uspio.

Odigrao je i ogromnu ulogu u prikupljanju, istraživanju, zaštiti, čuvanju historijskog materijala istočne i sjeveroistočne Bosne kao i njegovom prezentovanju javnosti.

Muzej je kroz cijelo vrijeme svog postojanja zadržao veoma bogatu saradnju sa drugim muzejima i kulturnim ustanovama sa ovog prostora, a i šire, što se može vidjeti kroz zajedničke projekte i aktivnosti.

Sada Muzej istočne Bosne Tuzla po prvi put u svom postojanju ima vlastitu zgradu i to ulijeva nadu da će ova veoma značajna kulturna ustanova nastaviti svoj plodonosni rad i u budućnosti.

LITERATURA:

- Dokumentacioni materijal iz arhive Muzeja istočne Bosne Tuzla
- Članci i građa za kulturnu historiju istočne Bosne, br. 1 – 19, časopis Muzeja istočne Bosne u Tuzli.

Nermin IBRIC, curator historian
PU Museum of Eastern Bosnia Tuzla

REVIEW OF ACTIVITIES DEPARTMENT OF HISTORICAL MUSEUM OF EAST BOSNIA THROUGH EXHIBITIONS 1947 - 2017.

Abstract: *The Museum in Tuzla was founded in 1947 as the Museum of National Liberation Struggle. The activity of the Museum took place in the narrow and wide area of Tuzla, and covered the period of the revolution from 1941 to 1945. In 1950, the Museum was declared native, after which the activity of the Museum expanded to collect material, not only from the period of the people's revolution, but also in the field of archeology and ethnology. In 1962, with the decision of the Tuzla District Assembly and with its funding, the Museum continued to operate as the Museum of Eastern Bosnia in Tuzla. The Historical Division of the Museum of Eastern Bosnia Tuzla collects, researches, preserves and presents historical material. This material is divided into periods: Ottoman period, Austro-Hungarian period, period between two world wars, labor movement, World War II - period of national liberation struggle, socialist construction, period from 1992 - Defensive - liberation war 1992 - 1995. A total of 9,764 exhibits were recorded in the history department's records. In addition to the three-dimensional material (weapons, tools, uniforms, decorations and other items), the department has a large number of photographs, historical maps and documents. One of the main activities of the historical department of the Museum of Eastern Bosnia Tuzla is the organization of exhibitions.*

Keywords: *Museum of Eastern Bosnia, Tuzla, History Department, exhibitions.*

PRIRODNO NASLIJEĐE

